

Hírlevél 2014/6.

- 10 ÉVES A DROG FÓKUSZPONT – SZAKÉRTŐI KÖSZÖNTŐ
- EURÓPAI DROGPREVENCÍÓS MINŐSÉGI STANDARDOK: RÖVID ÚTMUTATÓ
- FÓKUSZBAN A PREVENCIÓS BEAVATKOZÁSOKAT TÁMOGATÓ KIADVÁNYAINK
- ÚJ EMCDDA KÖTET A KÁBÍTÓSZER-ELLENES VILÁGNAP ALKALMÁBÓL A KÁBÍTÓSZER-HASZNÁLAT ÉS A GÉPJÁRMŰVEZETÉS ÖSSZEFÜGGÉSEIRŐL
- UNODC JELENTÉS A SZINTETIKUS SZEREK GLOBÁLIS PIACÁRÓL
- MEGJELENT A DRUGNET EUROPE 86. SZÁMA
- UPSZ! – JÚNIUSI AKTUALITÁSOK
- NEMZETKÖZI ESEMÉNYAJÁNLÓ 2014

10 ÉVES A NEMZETI DROG FÓKUSZPONT – SZAKÉRTŐI KÖSZÖNTŐ

A Nemzeti Drog Fókuszpont fennállása 10. évének alkalmából felkértünk hazai szakembereket, mondják el véleményüket, személyes tapasztalataikat a drogmonitorozás helyzetéről, annak alakulásáról és az irodánk munkájáról.

A Nemzeti Drog Fókuszpont 10. születésnapja számomra a hazai drogprobléma észlelésének kezdetét idézi fel és azokat a változásokat is, amelyek a Drog Fókuszpont létrejöttében és működésében fejeződnek ki. Valamikor a kilencvenes évek elején találkoztam először az Európa Tanács Pompidou Csoportjának meghatározó programjaival: a Multy-city Studyval és az Iskolavizsgálattal. Irigykedve olvastam a Pompidou Csoport anyagait, hiszen nekünk akkor Magyarországon még szinte semmilyen adatunk nem volt a drogprobléma méretéről, jellegéről, és nem is gondoltuk komolyan, hogy egyszer majd lesznek ilyenek. Később, az EMCDDA létrejötté idején

Richard Hartnoll - akinek szakmai munkája mind a Pompidou Csoportban, mind pedig az EMCDDA első éveiben meghatározó jelentőségű volt – Magyarországon is előadást tartott a módszertanilag megalapozott és megbízható, nemzetközileg összehasonlítható információk gyűjtésének fontosságáról. Előadásában különös hangsúlyt kapott annak fontossága, hogy az adatokat erre specializálódott szakemberek gyűjtsék egy olyan központban, amely független a különböző érdekbefolyásoktól. Akkor, a kilencvenes évek közepén, sokan kételkedtünk abban, hogy ez nálunk lehetséges. Az én szubjektív emlékeim szerint ez nem is ment könnyen. Amikor 2004-ben megalakult a Drog Fókuszpont, nemcsak szakmai tudás kellett ahhoz, hogy szinte a semmiből szülessenek elfogadható és egyre inkább megbízható, nemzetközileg összehasonlítható adatok, hanem kellett elszántság, következetesség és diplomáciai érzék a legkülönbözőbb területeken működő szakemberek és szakpolitikusok együttműködésének megnyeréséhez, a befolyásolási törekvések hártásához.

Az első kiadványokban, legjobban azt szerettem, hogy nem csak adatokat, hanem részletes módszertani leírásokat is közöltek az érvényességi, megbízhatósági problémákkal kapcsolatosan. Az idők során az adatok egyre jobbak, a Drog Fókuszpont és kiadványai pedig egyre nélkülözhetetlenebbek lettek azon szakemberek számára, akik a hazai drogszakma bármely területén dolgoznak.

A Drog Fókuszpont tevékenységét nem csak azért tartom elismerésre méltónak, mert egy hányatott és sok gonddal küszködő területen végeznek tartósan magas színvonalú munkát, hanem azért is, mert ezt a munkát képesek széleskörű szakmai együttműködésben és konszenzusban folytatni.

Szeretettel és megbecsüléssel köszöntöm a 10 éves Drog Fókuszpontot.

Dr. Elekes Zsuzsanna

egyetemi docens – Budapesti Corvinus Egyetem Szociológia és Társadalompolitika Intézet ■

EURÓPAI DROGPREVENCIÓS MINŐSÉGI STANDARDOK: RÖVID ÚTMUTATÓ – ELÉRHETŐ ÚJ MAGYAR NYELVŰ KIADVÁNYUNK

A most megjelent rövid útmutató az *Európai drogprevenciós minőségi standardok* c. kiadvány összefoglalója, mely kifejezetten a gyakorlati szakemberek és a terepen dolgozók számára használható formában került összeállításra.

A kiadvány a drogprevenciós projektciklus nyolc szakaszának bemutatása mellett a drogprevenciós szolgáltatók önértékelését elősegítő ún. önellenőrzési listákat tartalmaz, melyek a prevenciós tevékenységek tervezése és megvalósítása során is használhatók, és lehetőséget adnak az olvasóknak arra, hogy reflektáljanak a saját munkájukra a prevenciós program valamennyi szakaszához kapcsolódóan. Az útmutató végén egy külön összefoglaló oldalon rögzíthetők az önellenőrző listák

kitöltése nyomán született legfontosabb felismerések és cselekvési tervek

A rövid útmutató célcsoportja olyan szakemberek, akik még nem ismerik a prevenciós minőségi standardok fogalmát és szeretnék tájékozódni a témáról, vagy szeretnék többet tudni a standardokról, hogy eldönthessék, a kézikönyv hasznos lenne-e a munkájukhoz. A könyv ezen kívül olyan drogprevenciós tevékenységet végző szakembereknek, szervezeteknek szól, akik a standardokat tevékenységük minőségének felmérésére vagy önellenőrzésre szeretnék használni.

Míg az eredeti kézikönyv tételesen felsorolja valamennyi standardot, megkülönböztetve alapvető és szakértői standardokat is, a rövid útmutató csupán az alapvető standardokról ad egy összefoglaló leírást. Mivel az útmutató nem annyira részletes, és főképp az általános információkra és az önellenőrzésre fókuszál, egyéb célokra (pl. minőségi kritériumok meghatározása) kevésbé használható, illetve minden esetben javasolt mellette **az eredeti kézikönyv** használata is.

A kiadvány a **Drog Fókuszpont honlapjáról** tölthető le, angol nyelvű megfelelője az **EMCDDA honlapján** érhető el. A standardok teljes listáját tartalmazó kézikönyv szintén elérhető magyar nyelven a Nemzeti Drog Fókuszpont **honlapján**. ■

FÓKUSZBAN A PREVENCIÓS BEAVATKOZÁSOKAT TÁMOGATÓ MAGYAR NYELVŰ SZAKMAI KIADVÁNYAINK

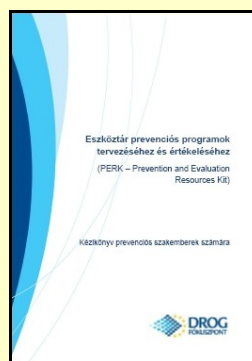
PERK – Eszköztár prevenciós programok tervezéséhez és értékeléséhez

Gyakorlati szakembereknek szóló rövid kézikönyv, amely egy program tervezésétől kezdve minden egyes lépéshez elméleti és gyakorlati tanácsokat, példákat ad.

Európai drogprevenciós minőségi standardok
Európai szakemberek együttműködésével létrejött átfogó szakkönyv a prevenciós programok egységes európai minimumfeltételeivel, amely segítséget és támpontot ad a programok megvalósításához és értékeléséhez.

Bevált gyakorlatok portálja

A legfrissebb tudományos bizonyítékokon alapuló példatár célcsoportonként rendezve. A prevención belül a család, a közösség, az iskola és a lakosság témakörében mutatja be melyik beavatkozás a hatásos és melyik nem.

ÚJ EMCDDA KIADVÁNY A KÁBITÓSZER-ELLENES VILÁGNAP ALKALMÁBÓL A KÁBITÓSZER-HASZNÁLAT ÉS A GÉPJÁRMŰVEZETÉS ÖSSZEFÜGGÉSEIRŐL

A Kábítószer-ellenes Világnapra (június 26.) időzítve adta ki legújabb kiadványát az EMCDDA, „Kábítószer-használat, csökkent járművezetői képességek és közlekedési balesetek” címmel. Az Insight sorozat következő tagjaként megjelenő kiadvány a **2008-ban, azonos címmel kiadott kötet** frissített, naprakész változata. A kiadvány több mint 500 nemzetközi kutatás áttekintését adja 2013-ig bezárólag, ezek között bemutatva az Európai Bizottság 2006-2011 között lezajlott DRUID projektjének eredményeit is, ami 13 európai országban vizsgálta az alkohol- és drog-használat és a járművezetés összefüggéseit.

A kötetben kétféle típusra bontva kerülnek bemutatásra a kábítószer-használat, a gépjármű-vezetési képességek és a közlekedési balesetek kapcsolatát vizsgáló kutatási eredmények: epidemiológiai vizsgálatok (pl. közúti felmérések) és kísérleti kutatások (pszichoaktív anyagok vezetési képességre/teljesítményre gyakorolt hatásának vizsgálata) eredményei. A tanulmány emellett módszertani kérdéseket is tárgyal, és az elérhető nemzetközi prevalencia vizsgálatok eredményeit is bemutatja.

A kötet megállapításai szerint a kannabisz (THC) a járművezetőknél leggyakrabban kimutatott kábítószer, ezt követi a kokain és az amfetamin. Az országok között jelentős különbségek figyelhetők meg: Dél-Európában gyakoribb az alkohol és az illegális kábítószeres hatása alatt, Észak-Európában pedig a gyógyszerhasználat mellett történő vezetés.

Wolfgang Götz, az EMCDDA igazgatója a kötet megjelenése kapcsán arra hívta fel a figyelmet, hogy „egyre fontosabbá válik a jövőbeni közlekedéspolitikák fejlesztése szempontjából az alkoholfogyasztás mellett – amelynek a közlekedési balesetekkel való kapcsolatával már tisztában vagyunk – az egyéb pszichoaktív szerek vezetési képességre gyakorolt hatásának a feltárása, megértése. A kábítószer-használati szokások változásával különböző problémák merülnek fel, például a pszichoaktív szerek és gyógyszerek folyamatosan bővülő skáláját érintően, vagy a szórakozóhelyekről kábítószer és alkohol együttes használata után hazavezető fiatalokat érintően.

A tanulmány letölthető az [EMCDDA honlapjáról](#).

BESZÁMOLÓ A REITOX KORAI JELZŐRENDSZER HÁLÓZAT ÉVES TALÁLKOZÓJÁRÓL ÉS A SPICE II PLUS PROJEKT KONFERENCIÁRÓL LISSZABONBÓL

A Kábítószer és Kábítószer-függőség Európai Megfigyelő Központja (EMCDDA) által koordinált Korai Jelzőrendszer hálózat éves találkozásán (2014. június 4-5. Lisszabon) a tagállamok mellett Törökország, Norvégia, az Európai Bizottság, az Europol, valamint az Európai Gyógyszerügynökség képviselői vettek részt.

Az EMCDDA a Tanács 2005/387 számú határozatának 2013-as megvalósulásáról számolt be: az MDPV, a methoxetamine, a 25I-NBOMe és az AH-7921 nevű vegyületek kockázatelemzéséről, valamint a paramethyl-4-methylaminorexről készített EMCDDA-Europol Közös Jelentés elkészítéséről.

Az országok a legfrissebb változásokról tájékoztatták a résztvevőket, majd ezt követően a megbeszélés témája a Korai Jelzőrendszer jelentési eszközeinek, így az Új szerek Európai Adatbázisának (EDND) felülvizsgálata, valamint a hálózat erősítése volt.

A nem halálos mérgezéses esetek és a halálesetek (súlyos nem kívánatos esemény - serious adverse events) azonosítása és bejelentési gyakorlata további fejlesztésre szorul, amelyhez az EMCDDA új eszközök fejlesztését kezdte meg.

A találkozót második napján megrendezésre került Spice II Plus konferencián az azonos elnevezésű **projekt** eredményeit mutatták be. A Németországban zajló projekt témája a szintetikus kannabinoidokat tartalmazó szerek azonosítása, valamint a kockázatok felmérése. A kutatás részeként társadalomtudományos szempontokat is vizsgálnak: a fogyasztási motiváció, a fogyasztási szokások, valamint a lehetséges pszichoszociális veszélyek felmérése zajlik. A projekt végső célja a szintetikus kannabinoidokkal kapcsolatos megfelelő prevenció intézkedések kidolgozása.

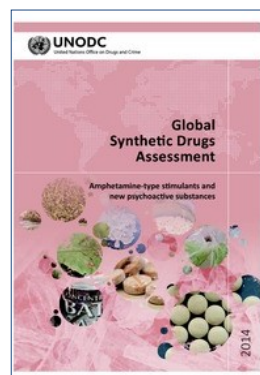
A találkozóval kapcsolatosan bővebb felvilágosítás Dr. Varga Orsolyától (varga.orsolya@oek.antsz.hu) kérhető. ■

UNODC JELENTÉS A SZINETIKUS SZEREK GLOBÁLIS PIACÁRÓL

„Korábban soha nem tapasztalt mértékben növekszik a szintetikus szerek piaca, mind a piac méretét, mind a kínálat változatosságát tekintve” – mondta el Jean-Luc Lemahieu, az UNODC Elemző és Közszolgálati Osztályának vezetője a szintetikus kábítószer piacát elemző jelentés megjelenése kapcsán.

A Jelentés beszámol az ázsiai metamfetamin piac bővüléséről: 2008 és 2012 között megháromszorozódtak Ázsiában a metamfetamin lefoglalásai, és ez a szer vált a legnépszerűbbé a stimulánsok használói között.

Olvashatunk arról is, hogy új terjesztési folyosók kötik össze a korábban regionális stimuláns piacokat, valamint arról is, hogy Európában is növekvően van a stimulánsok használata és előállítás. Kelet-Európában és a Balti államokban úgy tűnik az amfetamin helyét a metamfetamin veszi át, a Közép-Keleten ugyanakkor továbbra is az amfetamin a leggyakrabban használt stimuláns.

Az új pszichoaktív szerek piaca is virágzik: 2013 végéig 348 új pszichoaktív szert jelentettek be az országok világszerte, melyek közül egyelőre egyik sem esik a nemzetközi szabályozás hatálya alá.

A Jelentés szerint különösen népszerűek a szintetikus szerek a fiatalok körében. Dél- és Közép-Amerika egyes részein például a stimulánsok használata gyakoribb a fiatalabb korcsoportokban, mint a kannabisz és/vagy a kokainé, Észak-Amerikában és Európában pedig a fiatalok körében egyes új pszichoaktív szerek népszerűbbek, mint a tradicionális kábítószer.

A világ szinte valamennyi régiójából vannak olyan bizonyítékok, hogy az ecstasy-ként vagy metamfetaminként árult tabletták egyre többször tartalmaznak a megjelölten túl egyéb aktív hatóanyagot is. Az egyértelműen nem beazonosítható szerek terjedése pedig előre nem megjósolható közegészségügyi kockázatot rejt magában.

A Jelentés angol nyelven tölthető le a **UNODC honlapjáról**. ■

ÚJ SZÁMMAL JELENTKEZIK A DRUGNET EUROPE

Az EMCDDA negyedévente megjelenő hírlevelének 86. száma beszámol az eddigi legnagyobb, a szennyvizekben a kábítószeres és anyagcseretermékek jelenlétét vizsgáló kutatás eredményeiről, melynek célja a résztvevő európai városok lakosságának körében a kábítószer-fogyasztási szokások feltérképezése és összehasonlítása volt. A kiadványban olvashatnak továbbá az Európai Kábítószer-jelentés 2014 kiemelt témáiról (lásd [előző hírlevelünket](#)), az EMCDDA Tudományos Tanács új vezetőinek megválasztásáról, valamint a szervezet egyéb legfrissebb híreiről, nyári programjairól, és a közeljövőben megjelenő kiadványairól. A hírlevél beszámol a magyar Btk. visszaélés kábítószerrel tényállásait érintő változásokról is. ■

UPSZ! – JÚNIUSI AKTUALITÁSOK

EMCDDA-Europol Közös jelentés: 4,4'-DMAR

Az eddig összegyűjtött információk alapján az EMCDDA és az Europol elkészítette a **Közös Jelentést (Joint Report)** az **4,4'-DMAR**-ról (4-methyl-5-(4-methylphenyl)-4,5-dihydrooxazol-2-amine). (A Közös Jelentés letölthető az [EMCDDA oldaláról](#))

A Közös Jelentés összeállítását az indokolta, hogy a 4,4-DMAR nevű vegyület az Európai Unióban rövid időn belül 27 halálesettel volt összefüggésbe hozható, valamint nagy mennyiségben került lefoglalásra több országban. A 2005/387/IT Tanácsi határozat alapján a tagállamok dönthetnek arról, hogy történjen-e EU szintű kockázatértékelés a vegyülettel kapcsolatban.

Az Európai Unió tagállamaiban 2014. május 15. és június 15. között megjelent új anyagok:

- az 1-(3,4-dimethoxyphenyl)-2-(ethylamino)pentan-1-one (DL-4662), az 1-(4-fluorophenyl)-2-(piperidin-1-yl)pentan-1-one, és a [2-(5-methoxy-1H-indol-3-yl)ethyl]-N-methyl-prop-2-en-1-amine (5-MeO-MALT) nevű vegyületek, melyek azonosításáról Svédország tett bejelentést.
- az 1-(4-methylphenyl)-2-methylamino-pentan-1-one (4-methylpentadron) azonosításáról Csehország tett bejelentést.

Forrás: A Korai Jelzőrendszer hálózatába a **Tanács 2005/387/IB határozata** alapján érkező bejelentések. ■

NEMZETKÖZI ESEMÉNYAJÁNLÓ 2014

Időpont	Szervező	Cím	Helyszín	Információ
július				
június 30.- július 11.	University Institute of Lisbon (ISCTE-IUL) EMCDDA	3rd European summer school Illicit drugs in Europe: demand, supply and public policies	Lisszabon, Portugália	A képzés honlapja